

Täysistunto

Torstai 20.2.2025 klo 16.00—21.33

2.2. Suullinen kysymys tasa-arvoisista koulutusmahdollisuuksista koko Suomessa (Eeva Kalli kesk)

Suullinen kysymys SKT 15/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysyjä, edustaja Kalli, olkaa hyvä. [Hälinää] — Edustaja Kallilla on puheenvuoro.

Keskustelu

16.33 Eeva Kalli kesk: Arvoisa herra puhemies! Suomessa on eittämättä maailman parhaat opettajat. Lasten kasvatusta ja opetus onkin meillä vankkojen ammattilaisten käsissä. Jokaiselle nuorelle kuuluu oikeus niin laadukkaaseen perusopetukseen kuin toisen asteen koulutukseen lähellä kotia. Tämän päällä leijuu nyt kuitenkin hallituksen toimesta synkkiä pilviä. Leikkasitte rajusti ammatillisesta koulutuksesta. Muutitte myös pienten lukioiden rahoitusta tavalla, joka heikentää monen lähilukion rahoitusta. Keskusta jäi yksin puolustamaan pienten lukioiden asemaa kaikkialla Suomessa.

Unohditteko hallituksessa lukioiden kohtalonyhteyden peruskouluun? Aineenopettajien viikkotunnit täyttyvät nimittäin usein sekä lukion että yläkoulun opetuksesta. Siksi kysyn teiltä, arvoisa opetusministeri, lupaatteko turvata suomalaisille lapsille ja nuorille tasa-arvoiset koulutusmahdollisuudet ja että lähilukioon ja yläkouluun pääsee jatkossakin lähellä kotia? [Puhemies koputtaa] Ja miten turvaatte pätevien opettajien saatavuuden myös pienissä kunnissa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.34 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Kiitän hyvää kysymyksestä. Kuten tuossa aikaisemmin puhuimme edellisen kysymyskokonaisuuden kohdalla, voi hyvällä syyllä sanoa, että koulutus on erityisluonteisessa tässä ison taloudellisen myllerryksen keskellä.

Monen pienen paikkakunnan kohdalla taloudelliset haasteet ovat varsin mittavat, mutta suunta on usein poispäin kunnasta kohti isoja keskuksia, ja se asettaa monet koulutuksen tarjoajatkin hankalaan tilanteeseen. On ihan totta, että lukioiden osalta monella pienellä paikkakunnalla ollaan suurten pohdintojen edessä. Suomea kohtaa isot demografiset haasteet, ja sen takia meillä on käynnissä työryhmätyö, jossa nimenomaan näitä demografisia haasteita pohditaan — miten hoidetaan ja varmistetaan se, että koulutusta saa joka puolella Suomea, että koulutusta saatetaan lähipalveluna, miten voitaisiin kehittää eri koulujen yhteistyötä ja voimien yhdistämistä, [Puhemies koputtaa] jotta varmistetaan se, että joka puo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

lolla Suomea on samanlaiset edellytykset [Puhemies koputtaa] saada sitä opetusta, jonka jokainen meistä ansaitsee.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

16.36 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Petteri Orpon hallitus on aluepoliittisesti erittäin keskittävä hallitus. Kokoomuksen kohdallahan se ei ole yllätys, kokoomus on aina ajanut keskittämistä kaikessa politiikassaan. Mutta todellinen megauutinen ja yllätys on ollut se, että Perussuomalaiset on osoittautunut todella keskittäväksi puolueeksi ihan viime päivien uutisoinnin myötä. Käydäänpä, puhemies, ne läpi:

Ensin valtiovarainministeri Riikka Purra ilmoitti, että maakuntien pienet lukiot voidaan lakkauttaa ja harva-alueilla ei tarvita kouluja, ja kuulemma ne ovat vain ulkomaisia opiskelijoita varten. Tätä toimintaa jatkoi liikenneministeri Lulu Ranne, joka kertoi, että maaseudun puhelin- ja nettiyhteydet toimivat todella hyvin, vaikka hätänumeroonkaan ei paikka paikoin pääse enää, kun 3G-verkko on purettu. Tänään viimeisin keskittävä viesti perussuomalaiselta puolueelta tuli sisäministeriltä. Mari Rantanen ilmoitti, että hän suoraan kehottaa alaisiaan virastoja keskittämään poliisi- ja pelastuspalveluita.

Kysynkin nyt, puhemies, valtiovarainministeri Riikka Purralta, perussuomalaisten johtajalta: miksi te olette pettäneet kaikki lupauksenne maaseudun ja maakuntien ihmisille, [Puhemies koputtaa] ja aiotteko te kehysriihessä leikata lisää maaseudulta ja maakuntien ihmisiltä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.37 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kurvinen varmaan tietää, että tämä ei ole puolueiden kyselytunti, vaan tapana on, että oppositiosta kysytään hallituksen kantoja.

Mutta kun ilmeisesti kysymys koski aluepolitiikkaa, niin voin sanoa sen, että aluepolitiikan keskeinen murheenaihe on tällä hetkellä itäinen Suomi. Me teemme hartiavoimin töitä eri hallinnonaloilla löytääksemme Itä-Suomelle kasvua tukevia ratkaisuja, [Anne Kalmari: Nolla euroa!] ja niitä on tehty jo paljon ja me teemme niitä lisää. Itä-Suomi on erityisen hankalassa asemassa, koska raja on kiinni, koska rajakauppa on lakannut, koska esimerkiksi puutavaran tuonti Venäjältä on loppunut ja turvallisuushka painaa päälle. Mutta me teemme kaikkemme, ja haluan vakuuttaa sen tässä salissa, että Itä-Suomea ei unohdeta. [Niina Malm: Kertokaa yksi toimi!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

16.38 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään Opetushallituksen johtokunnassa kuulimme, että yhä useampi lukiolainen pidentää opintojaan kolmeen ja puoleen vuoteen tai siihen neljään vuoteen, ja taustasyynä on se, että lukiosta on tullut monelle yhä stressaavampaa, yhä raskaampaa. Toisaalta myös halutaan päästä korkeakoulupaikkoihin, jotka vaativat hyviä tuloksia, ja se ylioppilaskirjoitus ratkaisee aiempaa enemmän sisäänpääsyä. Nuorisoala taas kertoo, että 60 prosenttia meidän nuorista ker-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

too, että viiden seuraavan vuoden aikana turvallisuustilanne heidän elämässään meidän maassa heikkenee.

Nuoret ovat tosi kovien paineiden alla, ja haluaisin kysyä teiltä, hallitus: miten te tuette nuoria? Me ollaan sen varassa, että meidän nuorilla on tulevaisuususkkoa ja luottamusta siihen opintopolkuun, tulevaisuuteen, korkeakouluopiskelumahdollisuuksiin jatkossa. Miten edistätte, helpotatte korkeakouluun pääsyä ja tuette nuorten tulevaisuususkkoa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Opetusministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.39 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äärimmäisen hyvä kysymys, ja on keskeistä, että me poliitikkoina myöskin luomme uskoa meidän nuoriimme, että puhumme myöskin vahvuuksistamme, emme pelkästään haastavista päätöksistä, vaan näemme ympärillämme olevat hienot asiat, suomalaisen yhteiskunnan vahvuudet, valamme sen kautta tulevaisuususkkoa.

Koulu on tietenkin keskeinen paikka, koulussa annetaan sitä opetusta, jonka varaan sitten elämää voi rakentaa. Opetuksen, oppimisen tuki mainittiin tuossa jo aikaisemmin. Minun mielestäni se on hieno viesti tältä hallitukselta, että peruskouluun panostetaan tässä haastavassa tilanteessa. Mutta kysyjä on ihan oikeassa siinä, että siitä huolimatta pitää pohdita, miten nuoria voidaan tukea. Terapiatakuu on tietenkin yksi asia. Lukiossa, toisella asteella vahvistetaan nyt oppimisen tukea. Korkeakouluthan nyt vähän uudistavat sitä sisäänottopisteytystään. Se puolestaan ehkä myöskin vähän vähentää sitä putkiajattelua, joka minun mielestäni vähän vaivaa lukiokoulutusta. [Puhemies koputtaa]

Ja mitä tulee vielä saavutettavuuteen, alkuperäiseen kysymykseen, niin kyllä se näkyy rahoituksessa. Nimenomaan saavutettavuuskriteeriä painottamalla tämä asia [Puhemies koputtaa] otetaan huomioon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

16.41 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Koulutus- ja sivistyspalvelut ovat kuntien merkittävin tehtävä nykyään, ja siksi kuntien talous on aivan keskeisessä roolissa siinä, kuinka kunnat pystyvät näistä tehtävistä selviämään. No, nyt kuitenkin hallituksen yksi keskeisin uudistus eli kuntien valtionosuusuudistus päätettiin haudata. Sekin, kuten nämä Kaisa Juuson valmistelemat sote-säästöt, päätettiin pimitää kunta- ja aluevaalien jälkeiseen aikaan. Toivon todella, että tässä eivät olleet vaalipoliittiset syyt, miksi näin päätettiin tehdä.

Kunnilta luvattiin karsia byrokratiaa ja tehtäviä. Näin ei ole käynyt. Sen sijaan rahoitusta on vähennetty. Jos kunnat eivät saa rahoitus- ja taloustilannettaan kuntoon, niin mistä muualta kunnat sitten leikkaavat kuin koulutus- ja sivistyspalveluista. Hallitus esittelee hienoja uudistuksia, kuten tämä oppimisen tuen uudistus, mutta sitten toisella kädellä otetaan ja pitkitetään tätä aivan keskeistä valtionosuusuudistusta.

Kysyisinkin kuntaministeriltä: Kuinka varmistatte, että kunnat pärjäävät taloudellisesti? Aiottako tällä vaalikaudella tuoda tämän aivan keskeisen kuntien valtionosuusuudistuksen, [Puhemies koputtaa] vai aiottako kenties leikata kunnilta lisää?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

16.42 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korjaan ensimmäisenä tämän väitteen, että hallitus leikkaisi kunnilta. [Krista Kiuru: Mitä ihmettä!] Meidän kaksi edellistä budjettia, jotka hallitus on tehnyt, ovat kumpikin lievästi kuntataloutta vahvistavia. [Krista Kiurun välihuuto] Eli me olemme tehneet vahvistuksia tänne kuntatalouteen kaikkiaan niillä vaikutuksilla.

Sen lisäksi, mitä opetusministeri täällä hyvin kuvasi, oli se, että tämä hallitus lisää esimerkiksi perusopetukseen juuri 200 miljoonaa. Sillä kehitetään myöskin tätä vahvaa pohjaa meidän lapsille ja nuorille.

Kysytte valtionosuusjärjestelmäuudistuksesta. Kyllä, se on teidän tekemänne sote-uudistuksen jälkeen vielä pahemmin rikki kuin me olimme ymmärtäneetkään. Meillä on kuntia, jotka maksavat tällä hetkellä valtiolle päin — onko se oikein? Meillä on toisia kuntia, jotka saavat yli 2 000 euroa per asukas. Näin erilaisissa tilanteissa meidän kuntamme ovat tällä hetkellä rahoituksensa suhteen. Me koetamme tehdä tämän näin ison uudistuksen huolella, ja sen tähden siihen otettiin lisääaikaa, ja se tulee voimaan vuonna 27.

Ja vielä viimeinen kysymys, jonka kysytte, liittyi tähän kuntien norminpurkuun. Saimme kunnilta lähes 500 ehdotusta näistä. Niistä noin 160 on mennyt nyt jatkoarvioitavaksi erilaisiin lainsäädäntöhankkeisiin. Teemme tätä kautta myöskin lisää tilaa kuntien talouteen. [Puhemies koputtaa] Eli kyllä, pidämme huolen kunnista. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen, olkaa hyvä.

16.43 Pia Hiltunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koulutus tosiaan on meidän yhteiskunnan menestyksen perusta sekä myös yksilöiden menestymisen perusta. Alkuperäinen kysymys koski lähilukioita, ja itse ajattelen, että kun lapsimäärät monessa kunnassa laskevat ja palveluja täytyy tarkastella kuntatasolla entistä tarkemmin ja kohdentaa resursseja järkevämmiin, niin on varmasti välttämätöntä, että tällaista keskustelua käydään. Kysyisin oikeastaan ministeriltä, että kun eilen kulttuuripoliittisen selonteon yhteydessä tuli esille, että opetus- ja kulttuuriministeriön sektorille on tulossa 75 miljoonan lisäleikkaukset, niin kohdistuvatko ne koulutukseen, vai mihin kohdistatte nämä leikkaukset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.44 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ihan totta, että OKM:ään kohdistuu 75 miljoonan sopeutuspaine, ja siitä käydään keskusteluja, neuvotteluja, hallituksen sisällä, pyritään kohdistamaan ne mahdollisimman järkevällä tavalla. Päätöksiä tehdään toivottavasti tässä kevään aikana. [Antti Lindtman: Vaa-lin jälkeen!]

Aikaisemmin puhuttiin opettajista, opettajien jaksamisesta, ja se on tietenkin myöskin oleellinen kysymys tässä. Kyllä minä itse ajattelen, että kun vaikka nyt sitten syksyllä toivottavasti voimaan astuvan kännykän käytön rajoittamisella saadaan luotua paremmin sitä työrauhaa kouluun, niin sekin puolestaan parantaa opettajien mahdollisuutta toteuttaa sitä omaa osaamistaan luokkahuoneessa ja sekin toivottavasti sitten parantaa myöskin alan vetovoimaa, joka oli tuossa ensimmäisessä kysymyksessä myöskin aiheena.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2025 vp

16.45 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tervehdin ilolla opettajana sitä, että tämä kännykkälainsäädäntö tulee voimaan, mutta se ei paljon lohduta siinä tilanteessa, jossa viedään 120 miljoonaa ammatillisesta koulutuksesta, ja nyt puhutaan vielä lukuisista kymmenistä miljoonista, joita tultaisiin viemään OKM:stä lisää. [Eduskunnasta: Ohhoh!] Nythän elinkeinoelämän toimijat — yrittäjät, EK, työntekijäjärjestöt — ovat kaikki vedonneet hallitukseen, että ammatillisesta koulutuksesta ei pidä leikata lisää. Siellä on se osaava työvoima, joka kasvaa palvelemaan tätä meidän yhteiskuntaa ja tekemään töitä, mistä hallituskin koko ajan puhuu. Aikaisemmat leikkaukset ovat tarkoittaneet jo sitä, että ammatillisessa oppilaitoksessa ei saa tarpeeksi lähiopetusta, ja nyt vähennetään tunteja, nyt vähennetään opettajia. Kysyn uudestaan, arvoisa opetusministeri, kuten äskeinen kollegakin: Mitä nämä lisäleikkaukset tarkoittavat? Kokoomuksesta on esitetty, että se 50 miljoonaa pitää ottaa ammatillisesta koulutuksesta. [Välihuutoja vasemmalta] Onko todella näin, että hallitus aikoo toteuttaa tämän?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.46 **Opetusministeri Anders Adlercreutz** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun pohditaan kohdennuksia, niin luonnollisesti otetaan huomioon se, mistä aikaisemmin ollaan jouduttu leikkaamaan, ja kyllä koko hallituksen näkökulma on se, että ammatillinen koulutus on äärimmäisen tärkeässä asemassa. Siksi kehitetään myöskin sen lainsäädäntöä, ja siksi kehitetään sen tukea. Siksi pohditaan nimenomaan tätä toiminnanohjausta, jonka tuossa aikaisemmin mainitsin. Ja siksi kehitetään sitä rahoitusmallia kannustavammaksi, mikä sitten puolestaan parantaa sitä läpäisyä — ja ajattelen myöskin, että se parantaa opiskelijoiden motivaatiota, opettajien motivaatiota, yhteistyötä yrityskentän kanssa ja sen kautta meidän talouskasvua ja tuottavuutta. Ammatillisen koulutuksen arvostus on tässä hallituksessa vahva, ja sitä tullaan voimakkaasti nyt kehittämään.

Kysymyksen käsittely päättyi.